

***Europe Direct – tai paslauga, padésianti Jums rasti atsakymus
į klausimus apie Europos Sąjungą.***

Informacija teikiama nemokamai telefonu (*)

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesť, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Daug informacijos apie Europos Sąjungą yra internete. Ji prieinama per portalą *Europa* (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2015

ISBN: 978-92-9240-681-3

ISSN: 1977-2548

doi: 10.2802/79155

© Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra, 2015

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Dr. Eusebio Rial-Gonzálezas

Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA) 2014 m. neteko ypač mylimo ir gerbiamo darbuotojo. Prevencijos ir tyrimų skyriaus vadovas dr. Eusebio Rial Gonzálezas 2014 m. gruodžio 18 d. mirė nuo vėžio sulaukęs tik 48 metų. 2003 m. pradėjęs dirbti EU-OSHA jis ėmėsi aktyvių veiksmų siekdamas gerinti saugą ir sveikatą Europos darbo vietose ir padėjo įgyvendinti daugybę pavyzdinių projektų, pvz.: 2014–2015 m. saugių darbo vietų kampaniją „Saugiose darbo vietose stresas yra valdomas“, Europos įmonių apklausą apie naują ir kylančią riziką (angl. ESENER), interaktyvią internetinę rizikos vertinimo priemonę (angl. OiRA) ir „OSHwiki“ svetainės platformą. Jis buvo ne tik gerbiamas bendradarbis, bet ir brangus daugumos mūsų draugas, kurio mes labai ilgimės.

Liūdnam pasibaigusių metų pradžia žadėjo būti kupina įvykių: buvo priimta nauja 2014–2020 m. daugiametė EU-OSHA strateginė programa, kurioje aiškiai aprašyta, kaip kuo geriau skatinti darbuotojų saugą ir sveikatą (DSS) sudėtingoje verslo aplinkoje. Mūsų darbą aukštu lygmeniu pripažino ir jam paramą išreiškė Europos Parlamento Pirmininkas Martinas Schulzas, kuris sausio mėn. atvyko oficialaus vizito į Bilbao miestą, kad iš pirmų lūpų sužinotų visą informaciją apie agentūros veiklą. Kovo 31 d. už užimtumą, socialinius reikalus ir įtrauktį atsakingas Europos Komisijos narys László Andoras dalyvavo mūsų naujų patalpų Bilbao miesto Miribilla rajone atidarymo iškilmėse. Tą pačią dieną EU-OSHA ir Ispanijos Karalystė pasirašė susitarimą dėl būstinės, kuriuo ilgam laikui užsitikrinome būstinę Bilbao mieste. Be to, birželio mėn. buvo priimta ilgai laukta 2014–2020 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginė programa. Joje nustatyti strateginiai uždaviniai iš esmės atitinka EU-OSHA pagrindinio darbo sritis.

1 Numatyti pokyčiai

2014 m. EU-OSHA paskelbė svarbią ataskaitą, kuri buvo atlikta įgyvendinus vėliausią didelės apimties įžvalgų projektą: „[Esama ir kylanti rizika sveikatos sektoriaus darbuotojų saugai ir sveikatai \(DSS\), įskaitant priežiūros paslaugas namuose ir bendruomenėje teikiančius darbuotojus](#)“. Joje atkreipiamas dėmesys į uždavinius, su kuriais susiduriama sektoriuje, įskaitant didėjančią sveikatos priežiūros paklausą ir poreikį teikti ilgesnės trukmės priežiūros paslaugas, kvalifikuotų ir patyrusių specialistų trūkumą ir intensyvėjančią technologijų, kurioms taikyti reikia naujų įgūdžių, naudojimą.

Planuojant kitą įžvalgų projektą, buvo paskelbta dar viena svarbi ataskaita: tai bendro pobūdžio tyrimo apie naujas tendencijas darbuotojų saugos ir sveikatos srityje išvados („[Bendro pobūdžio įžvalgų, susijusių su nauja ir kylanti darbuotojų saugos ir sveikatos \(DSS\) rizika ir iššūkiais, tyrimas](#)“). Įvardytos trys temos, kurios gali būti aptariamose kitame įžvalgų tyrime: informacijos ir ryšių technologijų poveikis DSS, žmogiškųjų išteklių valdymo tendencijos ir finansų krizės poveikis darbuotojų saugai ir sveikatai.

Tyrimo prioritetų įvardijimas ir nustatymas sudaro sąlygas geriau koordinuoti tyrimus ir veiksmingiau naudoti išteklius. Šiuo tikslu įgyvendindama savo ilgalaikį projektą, susijusį su DSS tyrimų prioritetais, EU-OSHA į galutinį sąrašą įtraukė tik pagrindinius prioritetus, įvardytus jos [2013 m. ataskaitoje](#), ir šiomis temomis parengė agentūros poziciją nusakančius dokumentus, pavyzdžiui, dėl „prevencijos numatymo atliekant projektavimą“, siekdama geriau informuoti tyrėjų bendruomenę apie darbuotojų saugą ir sveikatą.

2 Faktai ir skaičiai

Su antrąja ESENER apklausa (ESENER-2) susijusi duomenų rinkimo veikla buvo užbaigta pagal planą, t. y. 2014 m. 36 šalyse surengta apytiksliai 50 000 interviu ir tai yra daug didesnis skaičius, palyginti su imties dydžiais per pirmąją apklausą. Ataskaitos su išvadomis bus pristatytos 2015 m. 2014 m. sausio mėn. paskelbtos rekomendacijos dėl [ESENER-1 apklausos rezultatų po bandymo vertinimo](#), šios rekomendacijos įtrauktos į ESENER-2 apklausą.

Preliminarūs Europos Parlamento užsakyto bandomojo projekto „Saugesnės ir sveikesnės darbo vietos bet kokio amžiaus darbuotojams – darbuotojų sauga ir sveikata atsižvelgiant į senėjančią darbo jėgą“ rezultatai pristatyti 2013 m. gruodžio mėn. Europos Parlamente vykusioje konferencijoje, o šios konferencijos [protokolas](#) EU-OSHA svetainėje paskelbtas 2014 m. sausio mėn. Išsamesnė rezultatų analizė bus atlikta 2015 m., o rugsėjo mėn. bus surengta baigiamoji konferencija. Šis klausimas toks svarbus, kad jis bus pagrindine 2016–2017 m. saugių darbo vietų kampanijos *Saugios darbo vietos bet kokio amžiaus darbuotojams* tema.

Parengiamasis darbas, susijęs su projektu „Darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimas labai mažose ir mažosiose Europos įmonėse“ buvo užbaigtas 2014 m. Šio projekto tikslas – nustatyti pagrindines sąlygas, kuriomis DSS valdymą būtų galima iš esmės pagerinti. Išsami ataskaita bus paskelbta 2015 m.

Sausio mėn. EU-OSHA, bendradarbiaudama su ANSES (Prancūzijos maisto, aplinkos ir darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra), Paryžiuje surengė seminarą apie reprodukcijai kylančius rizikos veiksnius. Metų pabaigoje paskelbta metodinė ataskaita dėl su darbu susijusių vėžinių susirgimų: „[Kancerogeninių medžiagų poveikis ir su darbu susiję vėžiniai susirgimai: vertinimo metodų peržiūra](#)“. Kitas seminaras surengtas Briuselyje spalio mėn., šį kartą jame buvo siekiama pradėti didelio masto tyrimą dėl profesinių ligų sukeltos naštos. Viena iš svarbesnių temų buvo susijusi su apsaugos ir įspėjimo sistemomis. Šios sistemos padeda nustatyti šiuo metu prie profesinių nepriskiriamas ligas, kurios, kaip gali paaiškėti, yra susijusios su darbu. Ankstyvas ligų nustatymas padeda ugdyti sąmoningumą ir reiškia, kad nuo tokių ligų nukentėjusiems darbuotojams yra didesnė tikimybė gauti kompensaciją.

2014 m. paskelbtos dvi svarbios ataskaitos apie agentūros darbą, susijusį su DSS sąnaudomis ir nauda: gegužės mėn. – „[Nelaimingų atsitikimų ir sveikatos problemų darbe išlaidų įvertinimas: metodikų peržiūra](#)“, šios ataskaitos išvadas ekspertai aptarė birželio mėn. surengtame susitikime; rugsėjo mėn. paskelbta ataskaita „[Darbuotojų sauga ir sveikata įmonėse: intervencinių veiksmų mažosiose ir vidutinėse įmonėse sąnaudų ir naudos analizė](#)“ aiškiai parodė gero DSS valdymo naudą; vėliau tą patį mėnesį buvo surengta konferencija „[Investavimas į DSS: kaip nauda atperka sąnaudas](#)“.

3 DSS valdymo priemonės

2014 m. plėtojant OiRA padaryta didelė pažanga: paskelbta apie 47 naujas priemones, palyginti su 35 planuotomis priemonėmis, be to, šiuo metu kuriamos papildomos 30 priemonių. Surengta keturiolika seminarų, kurių paskirtis – skatinti naudotis OiRA arba specifinėmis mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) sektoriui skirtomis priemonėmis. Gruodžio mėn. padedant ES Tarybai pirmininkaujančiai Italijai surengta konferencija („Kaip krizės laikotarpiu suderinti įmonės augimą ir konkurencingumą ir kartu skatinti darbuotojų saugą ir sveikatą“), įskaitant OiRA skirtą praktinį seminarą. OiRA dar didesnę svarbą įgavo naujoje ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginėje programoje, nes ji įvardyta kaip pagrindinė priemonė, padedanti MVĮ laikytis DSS reikalavimų.

4 SAŪMONINGUMO UGDYMAS

Apie 2014–2015 m. saugių darbo vietų kampanijos „Saugiose darbo vietose stresas yra valdomas“ pradžią paskelbta balandžio 7 d. Europos Komisijos būstinėje Briuselyje. Tą pačią dieną pradėjo veikti kampanijos svetainė, kurioje medžiaga pateikiama 25 kalbomis. Kitą dieną surengtas susitikimas kampanijos partnerystės klausimais ir paskelbtas pasiūlymas oficialiems kampanijos partneriams. Prie iniciatyvos prisijungė daugiau nei 100 kampanijos partnerių, o daugiau nei 30 žiniasklaidos partnerių prisijungė siekdami padėti skleisti informaciją apie kampaniją.

Prisimindama pirmojo apibendrinamojo praktinio seminaro, surengto per 2012–2013 m. kampaniją, sėkmę EU-OSHA sudarė iniciatyvinę grupę ir 2014 m. „Heineken“, „LEGO“ ir „Toyota“ surengė dar tris papildomus renginius. 2015 m. jau planuojama surengti dar tris renginius, kuriuos organizuos pačios įmonės.

Europos geros praktikos apdovanojimai yra ryškiausias kiekvienos saugių darbo vietų kampanijos renginys. Pirmą kartą 2014 m. vykusių apdovanojimų konkurse galėjo dalyvauti oficialūs kampanijos partneriai. Laimėtojai paskelbti išnagrinėjus 50 paraiškų, kurias 2015 m. sausio mėn. vykusiame posėdyje tolesniam nagrinėjimui atrinko konkurso komisija, o apdovanojimų ceremoniją planuojama surengti 2015 m. balandžio mėn.

Spalio 20–24 d. vyko Europos darbuotojų saugos ir sveikatos savaitė, įskaitant šimtus renginių ir aktyvių praktinių užsiėmimų, per kuriuos daugiausia dėmesio skirta darbe patiriamo streso valdymui. Vien Ispanijos ryšių punktas surengė daugiau nei 50 renginių – nuo mokymo kursų ir seminarų iki filmų peržiūrų ir žiniasklaidos renginių.

EU-OSHA per Europos paramos kampanijoms paketą ir teikdama įvairią kampanijos medžiagą remia savo nacionalinius ryšių punktus: 2014 m. išplatinta 88 720 kampanijos ženklų turinčių gaminių, 476 125 leidiniai 25 kalbomis, 62 kampanijos standai ir 15 parodų rinkinių.

Be oficialaus kampanijos vadovo, informacinio lapelio ir lankstinuko, 2014–2015 m. pagrindiniai kampanijos produktai buvo filmas [„Napas filme „Kai užklumpa stresas““](#); [„Streso ir psichosocialinės rizikos valdymo e. vadovas“](#); pažangiausia ataskaita [„Streso darbe ir psichosocialinės rizikos sąnaudų apskaičiavimas“](#) ir kartu su *Eurofound* paskelbta ataskaita [„Psichosocialinė rizika Europoje: paplitimas ir prevencijos strategijos“](#).

Paulas Lacosté, 2014 m. saugių darbo vietų filmo apdovanojimo laimėtojas tarptautiniame Leipcigo dokumentinio ir animacinio kino festivalyje („DOK Leipzig“)

EU-OSHA direktorė Christa Sedlatschek; už užimtumą, socialinius reikalus ir įtrauktį atsakingas Komisijos narys László Andor; Darbo, socialinės apsaugos ir gerovės ministro pavaduotojas, ES pirmininkaujantis Graikijos atstovas Vasilis Kerkiroglou saugių darbo vietų kampanijos pradžios spaudos konferencijoje Briuselyje 2014 m. balandžio mėn.

Jau pradėti darbai, susiję su 2016–2017 m. saugių darbo vietų kampanija „Saugios darbo vietos bet kokio amžiaus darbuotojams“, kurioje daugiausia dėmesio skiriama tvaraus darbo ir sveiko senėjimo skatinimui. Dėl kampanijos taikymo srities ir tikslų susitarta, ir EU-OSHA įsipareigojo sukurti internetinį e. vadovą, kad padėtų įmonėms valdyti DSS atsižvelgiant į senėjančią darbo jėgą.

Šeštus metus iš eilės EU-OSHA rengė saugių darbo vietų filmo apdovanojimus lapkričio mėn. įvykusiame „DOK Leipzig“ dokumentinio filmo festivalyje. Apdovanojimas įteiktas Paulo Lacostės filmui „Derlius“ (angl. *Harvest*), kuriame rodomas sezoninių vynuogių

rinkėjų darbas ir gyvenimas pietų Prancūzijoje. Filmas atrinktas atsižvelgiant į tai, kad jame rodomas rizikingas ir besikeičiantis darbo pasaulis, filme taip pat nagrinėjama 2014–2015 m. kampanijos tema – stresas darbe. Anksčiau agentūros apdovanotas režisieriaus Aly Muritiba filmas „Globėjai“ (angl. *C(us)todians*) apie darbą Brazilijos kalėjime subtitruotas 13 kalbų ir išdalytas ryšių punktam.

Atsižvelgiant į sėkmingus bandomojo projekto rezultatus 2013 m., iniciatyva „Napas mokytojams“ toliau buvo įgyvendinama 2014 m. Internetinės medžiagos, kuri visų pirma skirta pradinių klasių 7–11 metų moksleiviams, rinkinyje pateikiami ištekliai, padedantys mokytojams vaikus jau ankstyvame amžiuje supažindinti su darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais. 2014 m. užsakyta atlikti iniciatyvos vertinimą, kurio rezultatai bus paskelbti 2015 m.

Vienas iš svarbiausių 2014 m. renginių buvo EU-OSHA dalyvavimas XX-ajame Pasauliniame darbuotojų saugos ir sveikatos kongrese Frankfurte rugpjūčio 24–27 d. Agentūros stende pristatyta „OSHwiki“, OIRA ir 2014–2015 m. saugų darbo vietų kampanija. Darbuotojai dalyvavo septyniuose sesijose, įskaitant agentūros surengtą simpoziumą psichosocialinės rizikos klausimais.

2014 m. XX-asis Pasaulinio darbuotojų saugos ir sveikatos kongresas, Frankfurtas

5 Žinių perdavimas per tinklus

Per XX-ąją Pasaulinį darbuotojų saugos ir sveikatos kongresą Frankfurte pradėjusi veikti „OSHwiki“ svetainė yra pirmoji interneto platforma, kurioje naudotojai bendradarbiaudami gali sisteminti ir dalytis žiniomis apie DSS ir suteikti DSS bendruomenei naują galimybę veikti per internetinius tinklus. Siekiant užtikrinti svetainėje pateikiamos informacijos patikimumą ir nuoseklumą, straipsnius rašo tik akredituoti autoriai. „OSHwiki“ svetainė sukurta tam, kad joje būtų pateikiama patikima informacija pagrindinėmis DSS temomis, be to, nuolat rašomi nauji „OSHwiki“ straipsniai. Pradėjusi veikti svetainė sulaukė daug susidomėjimo ir apie ją pranešta žiniasklaidoje, o 2014 m. akreditacija suteikta daugiau nei 100 naujų autorių.

6 Tinklų naudojimas ir ryšiai

2014 m. pirmą kartą saugų darbo vietų kampaniją papildė integruota socialinės žiniasklaidos kampanija, įskaitant specialiai socialinei žiniasklaidai sukurtus kampanijos produktus, pvz., informacinius grafikus ir vaizdo medžiagą. Pradiniai duomenys suteikė daug optimizmo: per pirmuosius keturis mėnesius nuo kampanijos pradžios kampanijos svetainės lankytojų skaičius buvo tris kartus didesnis nei ankstesnės kampanijos svetainės lankytojų skaičius per tą patį laikotarpį.

Metų pradžioje EU-OSHA „You tube“ kanalo paskyra turėjo gerokai daugiau nei 1 000 prenumeratorių, „Facebook“ puslapis – daugiau nei 17 000 jį pamėgusių naudotojų, „Twitter“ paskyra – 11 500 sekėjų, o „LinkedIn“ paskyra – 5 290 sekėjų; palyginti su praėjusiais metais šie skaičiai yra gerokai didesni.

XX-ajame Pasauliniame darbuotojų saugos ir sveikatos kongrese, vykusiame rugpjūčio mėn. Frankfurte, pristatytas naujos agentūros svetainės prototipas, kuris pagal planą turėtų tapti nauja agentūros svetaine 2015 m. Tuo tarpu per 2014 m. siekiant didinti leidinių, veiklos ir renginių populiarumą buvo paskelbti 46 internetiniai reklaminės medžiagos skelbimai ir 11 aktualiausių tinklaraščio įrašų.

Kalbant apie tarptautinių tinklų kūrimą, pažymėtina, kad 2014 m. lapkričio 30 d. baigėsi EU-OSHA projekto, kuriuo remiamos Pasirengimo narystei pagalbos priemonėje (PNPP) dalyvaujančios šalys, finansavimas. Paramą sudarė informacijos teikimas, svarbiausios medžiagos vertimas raštu ir finansinė parama į seminarus ir susitikimus vykstantiems nacionalinių ryšių punktų darbuotojams. Agentūra taip pat teikia paramą didindama nacionalinių ryšių punktų žinomumą, pavyzdžiui, siūsdama pagrindinius EU-OSHA pranešėjus į konferencijas DSS klausimais PNPP šalyse. Siekdama projektą tęsti 2015 m. ir vėliau, agentūra kreipėsi dėl papildomo finansavimo.

2014 m. vasario mėn. EU-OSHA pradėjo naują Europos kaimynystės politikos (EKP) priemonės lėšomis finansuojamą projektą, kurį įgyvendinant 16 ES šalių partnerių, esančių prie pietinių ir rytinių ES sienų, suteikiama galimybė užmegzti išskirtinius santykius su ES. Įgyvendinant šį projektą šalys partnerės gali dalyvauti agentūros, pvz., EU-OSHA, veikloje. Agentūra užmezgė kontaktus su Europos kaimynystės priemonėje dalyvaujančiomis šalimis, apėmė įvairias šalis ir į partnerių šalių kalbas verčia svarbiausią medžiagą. 2015 m. Bilbao mieste bus surengti EKP šalims skirti seminarai ir praktiniai užsiėmimai.

KAIP ĮSIGYTI EUROPOS SĄJUNGOS LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- vieną egzempliorių:
svetainėje „EU Bookshop“ (<http://bookshop.europa.eu>);
- daugiau negu vieną egzempliorių / plakatą / žemėlapi:
Europos Sąjungos atstovybėse (http://ec.europa.eu/represent_lt.htm),
ES nepriklausančių šalių delegacijose (http://eeas.europa.eu/delegations/index_lt.htm),
susisiekę su tarnyba „Europe Direct“ (http://europa.eu/europedirect/index_lt.htm) arba
paskambinę numeriu 00 800 6 7 8 9 10 11 (nemokamai visoje ES) (*).

(*) Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesį, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje „EU Bookshop“ (<http://bookshop.europa.eu>).

Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA) padeda siekti, kad Europa taptų saugesne, sveikesne ir našesne vieta dirbti. Agentūra atlieka tyrimus, kuria ir platina patikimą, apibendrintą ir objektyvią informaciją apie darbuotojų saugą ir sveikatą ir rengia sąmoningumo ugdymo kampanijas visoje Europoje. 1994 m. Europos Sąjungos įsteigta agentūra įsikūrusi Bilbao mieste, Ispanijoje. Čia kartu dirba Europos Komisijos, valstybių narių vyriausybių, darbdavių ir darbuotojų organizacijų atstovai ir geriausi visų 28 ES valstybių narių ir kitų šalių specialistai.

Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra

12 Santiago de Compostela,
E-48003 Bilbao – Ispanija
Tel. +34 944358400
Faks. (+34) 944358401 73 10
E. paštas information@osha.europa.eu

<http://osha.europa.eu>